

Τρίτη, 24 Απριλίου 2018

Στην ονοματοδοσία κεντρικής οδού του Γαζίου με το όνομα του ιδρυτή της εφημερίδας «Η Δράσις» Κωνσταντίνου Καφφετζάκη, προχώρησε η Δημοτική Αρχή Μαλεβιζίου. Πρόκειται για την κάθετη στην λεωφόρο Ελ. Βενιζέλου οδό που βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της πλ. Μ. Κατσαμάνη, δίπλα στο Δημαρχείο Μαλεβιζίου και η ενέργεια αυτή, αποτελεί μια ελάχιστη ένδειξη αναγνώρισης της προσφοράς στον τόπο μας, του αείμνηστου δημοσιογράφου και εκδότη Κωνσταντίνου Καφφετζάκη. Υπενθυμίζεται ότι το πλήρες αρχείο της εφημερίδας «Η Δράσις», το οποίο περιλαμβάνει 74 βιβλιοδετημένους τόμους με τα 16.500 περίπου φύλλα της εφημερίδας και 49 τόμους βιβλίων, εμπεριέχει μοναδικά στοιχεία της ιστορικής, πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής μιας μεγάλης και παραγμένης χρονικής περιόδου του τόπου μας και έχει δωριστεί από την οικογένεια του Κώστα Τριγώνη στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Μαλεβιζίου. Στο σύνολό της αυτή η δωρεά, αποτελεί μια πολύτιμη προσφορά προς τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Μαλεβιζίου, τόσο για τα βιβλία που περιλαμβάνει όσο και - κυρίως - για το μοναδικής αξίας αρχείο της εφημερίδας, αφού η ιστορική εφημερίδα αποτέλεσε για δεκαετίες μία από τις εγκυρότερες της Κρήτης και της Ελληνικής περιφέρειας, ενώ κατατάσσεται μεταξύ των δημοφιλέστερων εφημερίδων του Ηρακλείου, ιδίως κατά τη διάρκεια των χρόνων του μεσοπολέμου, οπότε και γνώρισε τη μεγαλύτερη ακμή.

Ο δήμαρχος Μαλεβιζίου Κώστας Μαμουλάκης στον χαιρετισμό του ανέφερε μεταξύ άλλων: *«Με αισθήματα χαράς και συγκίνησης βρισκόμαστε σήμερα εδώ, στο Γάζι, για να εκπληρώσουμε μαζί ένα μεγάλο χρέος. Την απόδοση τιμής στη μνήμη ενός επιφανούς συμπολίτη μας. Του Κωνσταντίνου Καφφετζάκη. Και αυτή η τιμή εκδηλώνεται με τον ύψιστο έπαινο της Πολιτείας - και εν προκειμένω του Δήμου - σε κάποιον πολίτη, ο οποίος με τις πράξεις του ωφέλησε το κοινό σύνολο. Η τιμή αυτή συνίσταται στην ονοματοθεσία δρόμου στο όνομα του τιμωμένου, ώστε το όνομα του πολίτη και η ευγενής δράση του να μείνουν ανεξίτηλα για τις επερχόμενες γενιές.*

Είναι πράγματι μνήμης άξια η δράση του Κωνσταντίνου Καφφετζάκη, του δημοσιογράφου και δραστήριου εκδότη, ο οποίος ευνόησε πολύ την Κρήτη και το Ηράκλειο, τα χρόνια της γόνιμης ζωής του. Επρόκειτο όμως να ωφεληθεί και ειδικά ο Δήμος Μαλεβιζίου, πολλά χρόνια μετά το θάνατο του Κωνσταντίνου Καφφετζάκη, όταν η οικογένεια των απογόνων του, - η αξιότιμη οικογένεια Τριγώνη - αποφάσισε να δωρήσει στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Μαλεβιζίου το πλήρες αρχείο των τόμων της ιστορικής εφημερίδος «η Δράσις».

Της εφημερίδας που αποτέλεσε το πιο σημαντικό επίτευγμα της πολυποίκιλης δράσης του τιμωμένου. Η «Δράσις» ήταν η πρώτη σημαντική εφημερίδα, της οποίας το πλήρες αρχείο απέκτησε η Δημοτική Βιβλιοθήκη, και με αυτή εγκαινιάστηκε, πρώτη φορά τότε, το πολύτιμο σήμερα Τμήμα Εφημερίδων της Βιβλιοθήκης.

Επρόκειτο για 74 μεγάλους, προσεκτικά δεμένους τόμους με τα ημερήσια φύλλα της Εφημερίδας, τα οποία εκδόθηκαν από το 1931 έως το 1987, και συγκροτούν τον πολύτιμο θησαυρό των δεκαέξι χιλιάδων πεντακοσίων φύλλων της. Ένα πολύτιμο ντοκουμέντο με το οποίο ανιχνεύεται μια τόσο κρίσιμη εποχή για το έθνος και τον τόπο μας, μεστή από γεγονότα. Θριάμβους και τραγωδίες.

Κυρίες και κύριοι, η απόκτηση της εφημερίδας «Η δράσις» άνοιξε όμως το δρόμο για τη συνέχιση των δωρεών ιστορικών εφημερίδων της Κρήτης. Και σπουδαία αρχεία, όπως της Τόλμης, του Ελευθέρου τύπου και άλλων ιστορικών εφημερίδων της Κρήτης, περιήλθαν στη Δημοτική μας βιβλιοθήκη. Το γεγονός αυτό οδήγησε με τη σειρά του στην κατακόρυφη αύξηση του κύρους της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Μαλεβιζίου, η οποία αποτελεί πλέον

αναγνωρίσιμο πνευματικό ίδρυμα για τον τόπο και τους ανθρώπους του.

Για όλους αυτούς τους λόγους ευγνωμονούμε την οικογένεια Τριγώνη για τη σημαντική δωρεά της εφημερίδας «η Δράσις», και θα τιμούμε πάντα τη μνήμη του ιδρυτή της, του αειμνήστου Κωνσταντίνου Καφφετζάκη».

Ποιος ήταν ο Κωνσταντίνος Καφφετζάκης

Ενας έντιμος, ιδεολόγος Αγωνιστής Δημοσιογράφος

Του Κώστα Τριγώνη

Με αφορμή τη δωρεά προς τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Μαλεβιζίου του πλήρους αρχείου της ιστορικής εφημερίδας του Ηρακλείου «Η ΔΡΑΣΙΣ» που αποφάσισε η οικογένειά μου, το Δημοτικό Συμβούλιο Μαλεβιζίου αποφάσισε να τιμήσει τον ιδρυτή της εφημερίδας αειμνήστο Κωνσταντίνο Δ. Καφφετζάκη, με την ονοματοθεσία ενός δρόμου στη μνήμη του. Επειδή κάθε ενδιαφερόμενος δικαιούται να γνωρίζει συγκεκριμένα στοιχεία για τον τιμώμενο, αισθάνομαι σήμερα την ανάγκη να γνωστοποιήσω κάποια στοιχεία για τον βίο και την πολιτεία του.

Ο Κων/νος Δημ. Καφφετζάκης γεννήθηκε στη Νεάπολη το 1894. Ήταν γόνος μιας φτωχικής, πολύτεκνης οικογένειας. Η μάνα του γέννησε 13(!) παιδιά, από τα οποία αξιώθηκαν να ζήσουν τα εννέα...

Νεαρός έφυγε για αναζήτηση μιας καλύτερης τύχης στο Ηράκλειο. Γράμματα πολλά δεν ήξερε, διέθετε όμως ένα πνεύμα σπινθηροβόλο και διακρινόταν για την φιλομάθειά του. Η τύχη θέλησε να έρθει κοντά σε ένα πολύ σημαντικό συντοπίτη του, που ήταν ήδη μια αναγνωρισμένη προσωπικότητα στο Ηράκλειο, το Γιάννη Μουρέλλο. Φαίνεται πως ο Μουρέλλος εκτίμησε αρκετές αρετές του, και δεν άργησε να του εμπιστευθεί μια θέση στην "Νέα Εφημερίδα" όπου άρχισε να αποκτά τις πρώτες εμπειρίες του στη δημοσιογραφία.

Με το ξέσπασμα των Βαλκανικών πολέμων, ο Κων/νος Καφφετζάκης έσπευσε να καταταγεί ως εθελοντής. Υπηρέτησε στην πρώτη γραμμή και πήρε μέρος σε πολλές μάχες, όπου διακρίθηκε για το θάρρος του. Κατά το Β' Βαλκανικό πόλεμο, και ενώ βρισκόταν σε προκεχωρημένη μονάδα του μετώπου, τραυματίστηκε στο πρόσωπο από θραύσμα οβίδας και συνελήφθη αιχμάλωτος από τους Βουλγάρους.

Λίγα χρόνια αργότερα, και ενώ άρχισε η Μικρασιατική εκστρατεία, δήλωσε ξανά εθελοντής και βρέθηκε σε μάχιμη μονάδα του μικρασιατικού μετώπου, όπου πολέμησε μέχρι την κατάρρευση. Κατά την υποχώρηση, ακολούθησε το δρομολόγιο προς Θράκη και μέσω Μακεδονίας επέστρεψε στην Αθήνα κι από εκεί στην Κρήτη.

Στο μεταξύ, ο Κων/νος Καφφετζάκης, με το επιβλητικό του παράστημα και την κοινωνικότητα που τον χαρακτήριζε, γνωρίστηκε, αγάπησε και παντρεύτηκε την Φωφώ Ν. Ζαφειράκη, που τα χρόνια εκείνα διατηρούσε στο Ηράκλειο μια ανθούσα βιοτεχνία τεχνητών ανθέων. Ο ίδιος ακολουθούσε τα βήματα του Γιάννη Μουρέλλου, κι όταν εκείνος ίδρυσε την «Ελευθέρα Σκέψη» του ανέθεσε σημαντικά καθήκοντα στην ιστορική εφημερίδα. Το 1931, ο Κ. Καφφετζάκης αποφάσισε να προχωρήσει στην ίδρυση της καθημερινής εφημερίδας «Η ΔΡΑΣΙΣ», που κατά τις δεκαετίες που ακολούθησαν διέγραψε μια εντυπωσιακή πορεία και τη δική της ιστορία στον Τύπο της Κρήτης. Από την αρχή επιδίωξε και πέτυχε να συγκεντρώσει μια πολύ αξιολογη δημοσιογραφική ομάδα, αρχικά με διευθυντή συντάξεως το Μάνο Μουντράκη που λίγα χρόνια αργότερα άφησε τη στερνή του πνοή στα ναζιστικά κρεματόρια. Με τη «Δράση» συνεργάστηκαν επίσης ως αρχισυντάκτες ο Μαν. Ζαχαριουδάκης και αργότερα ο Αθηναγόρας Μυκωνιάτης, ο Άρης Χατζηδάκης, και πολλοί άλλοι γνωστοί δημοσιογράφοι.

Ο Κ. Καφφετζάκης, από την εποχή των Βαλκανικών πολέμων και της Μικρασιατικής εκστρατείας είχε γνωριστεί και αναπτύξει σχέσεις με τον Εθνάρχη Ελευθέριο Βενιζέλο και όλους τους ηγετικούς παράγοντες του Φιλελεύθερου χώρου. Ο ίδιος ο Βενιζέλος, αλλά και ο Γεώργιος Παπανδρέου, ο Σοφοκλής Βενιζέλος κ.α. θεωρούσαν το Καφφετζάκη και τη «Δράση» μια από τις δυναμικότερες αγωνιστικές δημοσιογραφικές επάλξεις του χώρου. Όταν ξέσπασε το Κίνημα του 1935, η «ΔΡΑΣΙΣ» και ο εκδότης της διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην περιοχή του Ηρακλείου, και με πύρινα άρθρα αγωνίσθηκαν για την εξύψωση του ηθικού των Κινηματιών αλλά και του βενιζελικού κόσμου. Όταν το Κίνημα απέτυχε και οι Βενιζέλος και Πλαστήρας υποχρεώθηκαν να αυτοεξοριστούν, ο Κ. Καφφετζάκης συνελήφθη επειδή πήρε ενεργό μέρος στα δραματικά αυτά γεγονότα, καταδικάστηκε σε πολυετή κάθειρξη και κλείστηκε στις φυλακές, ενώ δημεύθηκε η περιουσία του. Αποφυλακίστηκε μετά από κλονισμό της υγείας του, αλλά δεν του επιτράπη να ασχοληθεί με την «ΔΡΑΣΗ», η οποία τρεις μήνες μετά την αποτυχία του Κινήματος επανεκδόθηκε υπό άλλη διεύθυνση. Ιστορική έμεινε η δημοσίευση, στο πρώτο φύλλο της επανεκδοθείσας εφημερίδας, επιστολής του έγκλειστου στις φυλακές Κων. Καφφετζάκη, με την οποία εξέφραζε μεν την οδύνη του για τη φυλάκιση και τον αποκλεισμό του από την εφημερίδα του, αλλά είχε το σθένος να διακηρύξει πως «ήταν και παραμένει Βενιζελικός»... Μετά την αποφυλάκισή του και την αμνήστευση των Κινηματιών, ο Καφφετζάκης ασχολήθηκε με την εφημερίδα του, της οποίας η ποιότητα και η κυκλοφορία είχαν φθάσει στα ύψη. Η «ΔΡΑΣΙΣ» έδινε διαρκείς αγώνες προασπίζοντας τα τοπικά συμφέροντα και άφησαν εποχή τα άρθρα, τα σχόλια και τα χρονογραφήματά της, οι δημοσιογραφικές έρευνες και τα καθημερινά ρεπορτάζ, ενώ διευρύνονταν συνεχώς οι συνεργασίες της με κορυφαίες προσωπικότητες της πολιτικής, της επιστήμης και του πολιτισμού. Όταν ξέσπασε ο πόλεμος του '40, η εφημερίδα βρέθηκε στην πρώτη γραμμή των δημοσιογραφικών αγώνων με στόχο την εξύψωση του εθνικού φρονήματος. Η έκδοσή της συνεχίστηκε μέχρι τις 20 Μαΐου του 1941, όταν μια από τις πρώτες βόμβες των γερμανικών στούκας έπεσε πάνω στο οίκημα όπου στεγαζόταν, στη λεωφόρο Καλοκαιρινού. Η βόμβα κατέστρεψε ολοκληρωτικά τις ιδιόκτητες τυπογραφικές της εγκαταστάσεις. Χαρακτηριστικές περιγραφές ανέφεραν ότι, από το βομβαρδισμένο κτίριο, το μόνο αντικείμενο που φανέρωνε ότι εκεί υπήρχε το τυπογραφείο μιας εφημερίδας, ήταν ένα μεγάλο σίδερο που εξείχε των ερειπίων... Μετά την κατάληψη του Ηρακλείου από τους Γερμανούς, η οικογένεια του Κων. Καφφετζάκη μετακόμισε στη γενέτειρά του Νεάπολη, όπου αρχικά φιλοξενήθηκε από συγγενείς του. Επειδή ο ίδιος καταζητούνταν από τους κατακτητές, υποχρεώθηκε με τη σύζυγό του Φωφώ και την θυγατέρα του Αλεξάνδρα, να καταφύγει για ένα μεγάλο διάστημα της κατοχής, στην ιστορική Μονή των Ξερών Ξύλων, όπου βρήκε στέγη και προστασία από ένα γενναίο άνθρωπο και αδελφικό του φίλο, το μοναχό Ησύχιο Μπριτζολάκη. Όταν ήρθε η απελευθέρωση, ο Κων. Καφφετζάκης με την οικογένειά του επέστρεψε στο Ηράκλειο. Όμως, ο ίδιος ήταν εντελώς κατεστραμμένος οικονομικά. Η τεχνική υποδομή της εφημερίδας του είχε καταστραφεί και δεν διέθετε χρήματα για να δημιουργήσει καινούργιες εγκαταστάσεις. Μοναδική του περιουσία ήταν η προσωπικότητα, το κύρος του και το έντιμο όνομα που είχε δημιουργήσει ως ιδεολόγος και αγωνιστής. Οι Ηρακλειώτες αγάλισαν τον ίδιο και την εφημερίδα του, όταν εκείνος την επανεξέδωσε με υποτυπώδη μέσα που εξασφάλισε στο καλλιτεχνικό τυπογραφείο του Μηνά Φουντουλάκη, στον Αραστά. Με το πρώτο φύλλο της, η επανεκδοθείσα «Δράσις», καθιερώθηκε και απέκτησε πολύ μεγάλη κυκλοφορία για τα δεδομένα της εποχής.

Τα πρώτα χρόνια μετά την επανέκδοσή της και μέχρι το 1952, η «ΔΡΑΣΙΣ» υποστήριζε με τον γνωστό δυναμισμό της το Κόμμα των Φιλελευθέρων και τον Σοφοκλή Βενιζέλο. Ο ίδιος ο Κων. Καφφετζάκης αφηγείτο πως ο Εθνάρχης Ελευθέριος Βενιζέλος, πριν πεθάνει, έλεγε στους στενούς φίλους του ότι «δεν ήθελε να αναμιχθεί στα πολιτικά πράγματα ο γιός του Σοφοκλής»... Επηρεασμένος ίσως από αυτή την υποθήκη του Εθνάρχη, το 1952 αποφάσισε, αντί για τον Σοφοκλή Βενιζέλο, να υποστηρίξει με την «Δράση» την ιδεολογία του Γεωργίου Παπανδρέου, με τον οποίο είχε αναπτύξει στενή προσωπική φιλία. Μάλιστα, το 1957, όταν πέθανε ο Νίκος Καζαντζάκης, ήρθε στο Ηράκλειο ο Γεώργιος Παπανδρέου, πήγε στα γραφεία της «Δράσης» που στεγαζόταν τότε στο μέγαρο των Ιδρυμάτων Καλοκαιρινού, στην ομώνυμη λεωφόρο και από τη «Δράση» ο Παπανδρέου τηλεφώνησε στον τότε Μητροπολίτη Κρήτης κυρό Ευγένιο, παρακαλώντας τον να τελέσει ο ίδιος την κηδεία του Μεγάλου Κρητικού, όπως και έγινε.

Η οικονομική δυσπραγία της εποχής, και οι κακές σχέσεις μεταξύ του Σοφοκλή Βενιζέλου και του Γεωργίου Παπανδρέου που οδήγησαν στον καταποντισμό του Κέντρου κατά τις εκλογές του 1958, κατά τις οποίες ως αξιωματική αντιπολίτευση αναδείχθηκε η ΕΔΑ, απογοήτευσαν τον Καφφετζάκη, ο οποίος διατηρούσε πάντα προσωπική σχέση και με τους δυο αρχηγούς και γνώριζε από κοντά πόσο αλληλοϋπέβλεπε και υπονόμει ο ένας τον άλλο. Τις εκλογές του 1958 ακολούθησε περίοδος πρωτοφανούς έντασης στο χώρο του Κέντρου που βαθμιαία οδήγησε λίγο αργότερα στις οδύνες γέννησης της Ένωσης Κέντρου. Στο μεσοδιάστημα, την διαλυτική ατμόσφαιρα που είχε δημιουργηθεί, δεν ανέχθηκε ο Κων. Καφφετζάκης, ο οποίος έδωσε μια μεγάλη πολιτική στροφή την εφημερίδα του, που από τότε ακολούθησε πορεία παρακμής, δεδομένου ότι τα πολιτικά πάθη στο μεταξύ εξακοντίσθηκαν στα ύψη.

Ο Κωνσταντίνος Καφφετζάκης είχε αναπτύξει στενότετους δεσμούς με το Μαλεβίτσι. Ο σύζυγος της μοναχοκόρης του Αλεξάνδρας, Μανώλης Γεωρ. Τριγώνης, καταγόταν από τη Δαμάστα. Ο ίδιος ο Καφφετζάκης είχε κτίσει ένα σπίτι στην περιοχή της Ροδιάς, όπου περνούσε μεγάλο μέρος της ζωής του. Παράλληλα, είχε συνδεθεί με πνευματική συγγένεια και φιλία με πολλές μαλεβιζιώτικες οικογένειες.

Πέθανε στις 26 Φεβρουαρίου του 1969, ενώ την έκδοση της «Δράσης» συνέχισε ο γαμπρός του Μανώλης Τριγώνης και μετά το θάνατό του, το 1985, ο γιός του Γιώργος.

Το τελευταίο φύλλο της ιστορικής εφημερίδας, που υπήρξε φυτώριο δεκάδων δημοσιογράφων του Ηρακλείου, εκδόθηκε στις 24 Φεβρουαρίου του 1987.

{gallery}./ArticleImages/Grafeio_Typou/Deltia_Typou/2018/04/2018_04_24_onomatodosia_kwnstantinou_kaffetzaki{/gallery}